

Internetbaserade förmedlingstjänster för lastbilstransporter

– *En väg mot mer hållbara godstransporter*

Livsmedelsinköp, taxiresor och bankärenden – internetbaserade tjänster ersätter successivt traditionella branscher och godstransporter är inget undantag. Via en plattform kan transportköpare och transportbolag matcha gods med ledig kapacitet och öka fyllnadsgraden i lastbilarna på våra vägar. Men värdeskapandet för kunden behöver inte stanna vid en ökad fyllnadsgrad, detta examensarbete visar att tjänsten kan bidra till ytterligare värdeskapande – samtidigt som den bidrar till mer hållbara godstransporter.

Lastbilstransporter står för ungefär 7 % av Sveriges växthusgasutsläpp. Människans utsläpp av växthusgaser är sannolikt orsaken till den globala uppvärmningen, vilket brukar ses som en av vår tids största utmaningar. Sverige har formulerat mål om att inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till år 2050 och att ha en fordonsflotta oberoende av fossila bränslen till år 2030. Att minska växthusgasutsläppen från lastbilstransporter kan t.ex. göras genom byte av bränsle till förnybara alternativ eller att göra transportererna mer effektiva. Ett sätt att öka effektiviteten är att öka fyllnadsgraden d.v.s. att minimera antalet lastbilar som kör halvfulla, eller i värsta fall tomma.

Hur företag organiserar sin verksamhet för att möta kundbehov brukar beskrivas med en affärsmodell. Internetbaserade transportförmedlingstjänster bygger på en dubbelsidig affärsmodell vilket innebär att den riktar sitt erbjudande mot två kundsegment som är beroende av varandra – transportköpare och transportbolag. I studien framkommer att många transportköpare och transportbolag använder sig av transportförmedlingstjänster men att få är nöjda med den kvalitet på transportererna som erhålls genom tjänsten. Det framkommer att ökad kontroll efterfrågas, både med hänsyn till miljöprestanda och chaufförens behörighet. I studien föreslås en utveckling av transportförmedlingstjänsten genom ett tillägg av tre komponenter i dess värdeerbjudande till kund: utbildning,

miljöberäkning och samarbete. Utbildning innebär en möjlighet till registrering av chaufförens utbildningar, certifikat och behörigheter i tjänsten. Detta ger i sin tur chauffören ett mervärde och en möjlighet för tjänsten att förmedla transportuppdrag åt transportköpare med särskilda krav på chauffören som utför transportuppdraget. Miljöberäkning innebär att tjänsten erbjuder redovisning av CO₂-utsläpp för varje specifikt kunduppdrag genom att samla in data om bränsleförbrukning, bränsleslag, fyllnadsgrad och körsträcka. Samarbete innebär att tjänsten automatiskt eller manuellt genererar samarbetsavtal som underlättar samarbete mellan kunder.

Mer hållbara transporter skulle uppnås genom att tjänsten bidrar till en ökad fyllnadsgrad i befintliga transporter, vilket möjliggörs genom en bättre matchning mellan gods och ledig kapacitet. Vidare skulle tjänsten även bidra till ökad hållbarhet genom att utsläppsrelaterad kravställning ökar, till följd av att den redovisade miljöbelastningen ger goda förutsättningar till kravuppföljning. Miljöberäkningen förväntas också bidra till att fler transportbolag väljer att utbilda sina chaufförer i eco-driving s.k. förarträning. Detta eftersom de då utbildas till att sänka sin bränsleförbrukning vilket är direkt kopplat till de utsläpp som redovisas för transportköparen. Möjligheten för chaufförer att registrera utbildningar i tjänsten gör att t.ex. genomförd förarträning kan vara ett krav från transportköparen,

vilket ytterligare motiverar chaufförer att gå utbildningen.

Studiens resultat ligger på en konceptuell nivå och vidare forskning är nödvändig för att utveckla den föreslagna affärsmodellen ytterligare och bedöma dess relevans. De tillägg som föreslagits i transportförmedlingstjänstens erbjudande förväntas möta kundbehov i transportbolag som har behov av utfyllnad utöver den ordinarie verksamheten, är proaktiva i hållbarhetsarbetet och utför transportuppdrag som kräver särskild utbildning. Värdena

förväntas möta kundbehov hos transportköpare som har ett varierande transportbehov, är proaktiva i hållbarhetsarbetet och ställer särskilda krav på chaufförens utbildning som utför transportuppdraget. Dessa värden skulle behöva testas mer systematiskt på de tänkta kundsegmenten för bedömning av deras relevans. En början skulle kunna vara att välja ut en specifik kundgrupp i ett kundsegment t.ex. bygg- och anläggningstransporter och studera denna kundgrupp mer ingående.

Referens

Examensarbete vid Miljö- och Energisystem, Institutionen för Teknik och Samhälle, Lunds Tekniska Högskola.

Mexnell, I. (2017). *Effektiv förmedling av hållbara godstransporter på väg – Med fokus på kortdistanstransporter*. <http://miljo.lth.se/publikationer/examensarbeten/>